

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 28.05.2021

Vår ref: 21/02130-1

Deres ref:

Hørings svar til høring om nasjonal retningslinje for samisk sykepleierutdanning

Vi viser til høringssak om nasjonal retningslinje for samisk sykepleierutdanning. Samisk kirkeråd ønsker å komme med bemerkninger og forslag til endringer til retningslinjene. Samisk kirkeråd er glad for at det nå er kommet i gang en samisk sykepleierutdanning. Det er viktig for et likeverdig helsetjenestetilbud til den samiske befolkningens at det finnes personell som har kunnskap om og kompetanse i samisk språk og kultur, og som i tillegg får en profesjonell opplæring i hvordan de som samiske sykepleiere kan møte samiske pasienter på en god og profesjonell måte. For ikke-samiske studenter som tar utdanningen, må det være et mål at de får en opplæring som gjør dem kulturelt kompetente slik at de kan samhandle effektivt med samiske pasienter og deres pårørende.

Når det gjelder hvordan forskriften kan bli bedre, vil Samisk kirkeråd peke på mangelen på omtalen av menneskers åndelige behov og behovet for at sykepleiere får kunnskaper om samers åndelige tradisjoner og at studentene trenes til å møte samiske pasienters åndelige og religiøse behov med kunnskap og dermed trygghet. Vi vil i den forbindelse peke på Helse- og omsorgsdepartementets rundskriv I-6/2009 om pasienters rett til egen tros- og livssynsutøvelse.

Kap. 3. Læringsutbytte for kompetanseområdet konsekvenser av fornorskningshistorien

Under dette punktet bør studentene i tillegg til å få kunnskap om konsekvensene, også få en kort innføring i samisk historie. Ellers risikerer man at studenter som ikke har fått undervisning om samisk historie, vil mangle en forståelse for konteksten fornorskningshistorien har skjedd innenfor. For at undervisningen får en balanse, er det viktig at studenten også lærer at samer ikke bare har vært passive mottakere av andres undertrykkelse. Like viktig vil det være at studentene også lærer at samer i tidligere tider har ytt motstand mot den assimileringspolitikken som ble ført. Slik kunnskap kan også gi verktøy for å bygge opp resiliens hos enkeltmennesker. Det er også viktig å være seg bevisst at en konsekvens av fornorskningen er en usynliggjøring av samers rolle som aktører i sin egen historie. For å få til en balansert undervisning om dette temaet til studentene, ber vi dere vurdere hvordan dette kan inkluderes i forskriften.

Kap. 4 Læringsutbytte for kompetanseområdet sykepleierprofesjonen, etikk, kommunikasjon og samhandling

Her bør man få inn at studentene skal få kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse om samisk åndelighet, religion og religiøse praksiser. I samisk kontekst er tradisjoner, kultur og åndelige spørsmål en integrert del av livet. Når det åndelige ikke er adskilt fra det materielle, som derimot preger mye av den vestlige tenkningen, kan livet både leves og tolkes i en

større helhet. Dette har betydning for hvordan man opplever egen kropp og hvilke meningssammenhenger man forstår smerte, helse og sykdom inn i.

Samisk åndelighet kan innebære en kristen livstolkning, men det kan også inkludere åndelige praksiser som ikke er kristne, eller som er kristne for noen og ikke-kristne for andre. I høringsforslaget er helbredelsestradisjon nevnt og det er positivt. Det kan også være andre tradisjoner som velsignelsestradisjonen, det å be om lov, å bruke spesielle ting som beskyttelse (for eksempel bruk av Gud ord, sølv eller stål), eller andre samiske åndelige tradisjoner. For at fremtidige sykepleiere skal møte samiske pasienter med kunnskap og respekt, er det viktig at studentene lærer om disse tradisjonene i en samisk kontekst. Da kan de forstå hvorfor de er viktige for mennesker, og hvordan det kan påvirke hvilken sammenheng kroppslige plager forstås ut fra.

Det er også viktig at studentene lærer seg den betydningen overgangsritualene har for samer. Det er i høringsforslagets kap. 3 skrevet om storfamiliens betydning. I det samiske samfunnet vet vi at kirkelige overgangsritualer er viktige for samiske familier. Både dåp, konfirmasjon, bryllup og begravelser er hendelser som samler både storfamilien og øvrig nettverk som for eksempel arbeidsfelleskap (innenfor for eksempel reindriften, utmarksnæringen, laksefisket ol.). Disse hendelsene er viktige for å vedlikeholde kontakten mellom mennesker, bygge nye nettverk og også for utøvelsen av kultur, som for eksempel samisk håndverk. Inn i disse ritualene er det også vevd inn viktig kunnskap om familieband i de samiske familiene. Det gjelder for eksempel betydningen som gudforeldre og gáibmi har i det samiske samfunnet.

Kunnskapen om dette er ikke bare viktig for å finne ressurser hos pasienters familie og omgangskrets. Kunnskapen vil også være viktig i de tilfeller hvor disse båndene er brutt, for eksempel på grunn av konflikter eller overgrep. Samisk kirkeråd og Kirkelig ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep har for eksempel utarbeidet et ressurshefte for ansatte og andre om hvordan man kan møte nærstående til mennesker som er utsatt for overgrep i situasjoner der både overgriper og den utsatte tilhører samme miljø, og hvor det ikke er et alternativ for noen å forlate miljøet.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
Direktør, Kirkerådet

Risten Turi Aleksandersen
Generalsekretær, Samisk kirkeråd

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep 0032 OSLO